

Notitie RES en Omgevingsbeleid

Februari 2020

Inhoud

Advies	3
Toelichting	5
Juridische verankering.....	6
Omgevingsvisie.....	Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.
Omgevingsplan	Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.
Projectbesluit.....	6
RES als Omgevingsprogramma?	7
Milieueffectrapportage	9
Wat is milieueffectrapportage?	9
Is de RES MER-plichtig?	9
Advies Commissie mer	9
De discussie	10
Meedoen aan een pilot van de commissie MER	11
Inspraak en participatie.....	12
Participatie versus inspraak.....	12
Het proces	12
Verkenning	12
Beleid.....	13
Uitvoering.....	14
Bijlage 1: Praktijkvoorbeelden.....	15
Nijkerk – A28	15
Barneveld.....	16
Ede.....	17
Bijlage 2: Leesmateriaal.....	20
Bijlage 3: Deelnemers werkgroep	21

Advies

De werkgroep RES en Omgevingsbeleid adviseert het volgende:

Juridische borging

De RES heeft de status van een bestuurlijk samenwerkingsdocument. Het is dus geen juridisch ruimtelijk instrument, en dat gaat het vooralsnog ook niet worden. Daarmee dient borging van de RES in het beleid lokaal plaats te vinden in de instrumenten van de Omgevingswet (Omgevingsvisie en Omgevingsplan). Samenwerking hierin met andere gemeentes – binnen de regio - kan plaatsvinden wanneer dat aan de orde is (grensoverschrijdende projecten).

Wel is het goed om bestuurlijk regionaal in gesprek te blijven over de uitwerking en indien mogelijk hiervoor een gezamenlijke strategie op te stellen. De behoefte bestaat om ambtelijk en bestuurlijk door te praten en elkaar te ondersteunen. Dit zou, in de uitwerking richting RES 2.0 bijvoorbeeld kunnen in de vorm van een ambtelijke begeleidingsgroep Omgevingsbeleid. Het advies is echter om daar vooralsnog geen regionale ruimtelijke instrumenten aan te verbinden.

MER

Het advies is om vooralsnog niet over te gaan tot regionaal bemerren van de RES. De MER dient sowieso lokaal per project worden uitgevoerd wanneer het project zover is. Als je eerder een MER uitvoert – al dan niet op hoger niveau - dan is de kans aanwezig dat die data verouderd is op het moment dat deze voor de project MER nodig is.

Wel is het aan te raden om in de RES 1.0 goed te benoemen welke afwegingen er zijn gemaakt op het gebied van ruimtelijke effecten (waaronder milieueffecten) en wat hier allemaal in is meegenomen. Dit dient in een duidelijke, aparte paragraaf op te worden genomen in de RES.

Inspraak en participatie

Er bestaan verschillende opvattingen over het ter inzage leggen van de RES in een formele inspraakprocedure. Het advies van deze werkgroep is om RES 1.0 niet formeel ter inzage te leggen, omdat het geen ruimtelijk instrument is, en formele inspraak ook op andere momenten mogelijk is.

De wetgever verplicht gemeenten te participeren. De wetgever geeft echter geen regels hoe participatie moet plaatsvinden. De gemeenteraad bepaalt dus zelf de wijze van verstrekken van gegevens over participatie van en overleg met derden en in welke gevallen zij aanwijst waarin participatie van en overleg met derden verplicht is

Het advies is om – in lijn met de nieuwe Omgevingswet - belanghebbenden vooral aan de voorkant, al bij het maken van visies of beleid, te laten participeren. Dit is bedoeld om vooraf belanghebbenden te betrekken bij overwegingen over bijvoorbeeld locaties, voorwaarden, etc. voordat de fase van besluitvorming en het indienen van zienswijzen of bezwaar is aangebroken.

Algemeen

Daarnaast zijn er een aantal zaken ter sprake gekomen waarover we een aanvullend advies willen geven:

1. Er vinden veel verschillende overleggen en werkgroepen plaats, waardoor het moeilijk in te schatten is voor (externe) stakeholders bij welke overleggen het van belang is om aanwezig te zijn. Er is weinig overzicht op welke overleggen echt van belang zijn, waardoor het een dagtaak wordt om overal aanwezig te zijn om geen kans te missen om mee te praten. We

adviseren daarom om inzichtelijk te maken welke werkgroepen waarvoor van belang zijn en voor wie.

2. Hoewel er in deze notitie veel besproken wordt, is het verhaal hiermee nog niet gedaan. In de toekomst is het daarom van belang dat men elkaar blijft vinden op deze onderwerpen. We moeten daarom zoeken naar een nuttige en efficiënte vorm om met elkaar in contact te blijven over de besproken onderwerpen, zodat kennis gedeeld kan worden en afstemming plaats blijft vinden. Mogelijk kan dit via bestaande werkgroepen.

WORK-IN-PROGRESS

Toelichting

Deze notitie is het resultaat van de werkgroep Omgevingsbeleid en de RES, die zich in de periode december 2020 – februari 2021 over dit onderwerp heeft gebogen. In bijlage 3 vindt u een lijst met de deelnemers aan deze werkgroep. De werkgroep is twee keer bijeengekomen om de vraagstukken te bespreken.

In de volgende hoofdstukken wordt een toelichting gegeven op bovenstaand advies, en hoe we daartoe zijn gekomen. Hierin worden de discussie en overwegingen weergegeven die aan bod zijn gekomen tijdens de bijeenkomsten van de werkgroep. Het dient inzicht te geven in de stappen die gezet moeten worden om van een document met ambities te komen tot uitvoering.

Daarbij zijn drie hoofdvragen van belang:

1. Welke juridische verankering is op welk moment en in welk document nodig?
2. Wat is nodig ten aanzien van de m.e.r.?
3. Wanneer kunnen inwoners/belanghebbenden hun recht halen?

Juridische verankering

Om de RES juridisch te verankeren moet deze per gemeente landen in de verschillende instrumenten van de Omgevingswet. Dat betreft in ieder geval de Omgevingsvisie en het Omgevingsplan, op basis waarvan omgevingsvergunningen kunnen worden afgegeven. Ook het provinciale projectbesluit speelt een rol.

Omgevingsvisie

De Omgevingsvisie bevat de ambities en visie van de gemeente op de inrichting en het beheer van de fysieke leefomgeving, op onderwerpen zoals woningbouw, gezondheid, ontwikkeling van de buitengebieden en ook duurzaamheid en duurzame opwek. Het doel van de visie is om een integrale afweging te maken over de inrichting en het beheer van de fysieke leefomgeving. Hierbinnen kunnen de ambities en doelstellingen uit de RES geborgd worden. Te denken valt aan het benoemen van zoekgebieden voor duurzame opwek en hoeveel TWh daarbinnen opgewekt gaat worden.¹

Afgesproken is dat de gemeenteraad de verplichting heeft om binnen drie jaar na de inwerkingtreding van de Omgevingswet een Omgevingsvisie vast te stellen die voldoet aan de inhoudelijke en digitale eisen van de wet. De Omgevingswet treedt in werking op **1 januari 2022**. De Omgevingsvisie moet op **1 januari 2025 definitief** zijn vastgesteld.

Omgevingsplan

Een Omgevingsplan beschrijft de voorwaarden en regels over activiteiten in de leefomgeving waar inwoners en bedrijven zich aan moeten houden. Het Omgevingsplan vervangt straks de bestemmingsplannen en gemeentelijke verordeningen voor zover deze de fysieke leefomgeving aan gaan en die per locatie gelden.² Hier vindt ook de juridische verankering van de RES plaats. Hiermee worden duidelijke kaders opgesteld wat waar wel en niet mag. Ook kan het plan functies toekennen aan specifieke locaties. Dat bevordert de uitvoering van de RES. Het is goed om na te gaan in hoeverre bestaande of nieuw op te stellen regels belemmerend zijn voor RES projecten. Wat in het Omgevingsplan staat moet uiteindelijk zorgen voor de mogelijkheid tot uitvoering van de RES. Het Omgevingsplan is in die zin primair. Tot eind 2029 geldt een overgangsfase waarin gemeentes de tijd hebben om het tijdelijk deel van het Omgevingsplan in te richten volgens de eisen van de Omgevingswet.³ Het volledige Omgevingsplan moet dus **1 januari 2030** af zijn. Echter, het is wel de bedoeling dat in 2025 uiterlijk de vergunningen worden verleend voor de RES projecten, zodat ze voor 2030 klaar kunnen zijn. Dit betekent dat vergunningen getoetst gaan worden conform de nieuwe Omgevingswet en de nieuwe Omgevingsplannen.

Projectbesluit

Het bevoegd gezag voor windturbines is de provincie. Zij moeten uiteindelijk een besluit nemen over de realisatie van windturbines en windparken. Dat kunnen zij onder de Omgevingswet doen via een projectbesluit. "Het projectbesluit is een instrument voor waterschappen, provincies en het Rijk voor

¹ De inhoudelijke eisen van de Omgevingsvisie zijn te vinden op: [Inhoudelijke eisen: gemeente - Aan de slag met de Omgevingswet](#)

² Op 1 januari 2021 beschikt de gemeente over een omgevingsplan van rechtswege. Dit 'omgevingsplan van rechtswege' bestaat uit: alle geldende bestemmingsplannen voor het gemeentelijk grondgebied; regels die verhuizen van rijksniveau naar gemeentenniveau. Deze regels worden gezamenlijk 'de bruidsschat' genoemd; bestaande ruimtelijke beleidsregels; archeologieverordeningen (Monumentenwet 1988); geurverordening (Wet geurhinder en veehouderij); verordeningen afvoer regen- en grondwater (Wet milieubeheer); overige gemeentelijke verordeningen met regels over het beheer van de dagelijkse fysieke leefomgeving. Vanaf 1 januari 2022 vindt de toetsing van alle initiatieven, plannen en projecten in de fysieke leefomgeving plaats op basis van de regels uit dit 'omgevingsplan van rechtswege'. Ook wel tijdelijk Omgevingsplan genoemd.

³ [Tijdelijk deel Omgevingsplan en overgangsfase tot eind 2029 - Aan de slag met de Omgevingswet](#)

het mogelijk maken van vaak complexe projecten met een publiek belang. [...] In sommige gevallen is het nemen van een projectbesluit verplicht. [...] De provincie moet een projectbesluit vaststellen voor de aanleg of uitbreiding van een productie-installatie voor opwekking van duurzame elektriciteit met behulp van windenergie met een capaciteit van minimaal 5 MW en maximaal 100 MW. Ook de aansluiting van die installatie op een net valt onder het project.”⁴

Wanneer er windturbines worden gerealiseerd, dan zal de provincie hier dus ook een rol in spelen.

RES als Omgevingsprogramma?

De RES 1.0 moet op **1 juli 2021** af zijn en vastgesteld door de verschillende gemeenteraden. De RES 1.0 is bestuurlijk bindend, want hij wordt vastgesteld door de gemeenteraden, provinciale staten en algemeen besturen van de waterschappen. “Bestuurlijk bindend betekent dat het bindend is voor de instantie zelf. Een ander kan er geen juridische rechten/plichten aan ontleen. Dat kan pas indien het geformaliseerd wordt door middel van het ruimtelijk instrumentarium.”

Eerder is al benoemd dat de RES zelf geen juridische status en daarom verankerd moet worden in de ruimtelijke instrumenten. Dan rest nog de vraag of je op een of andere manier zou moeten borgen dat de individuele gemeentes ook daadwerkelijk aan de slag gaan met de doelstellingen en ambities. In andere woorden, is er een extra garantie nodig om de RES daadwerkelijk te realiseren?

Dit zou bijvoorbeeld gedaan kunnen worden door van de RES een regionaal Omgevingsprogramma (onder en conform de nieuwe Omgevingswet) als uitvoeringsprogramma te maken. Een Omgevingsprogramma benoemt concrete maatregelen/ projecten om invulling te geven aan doelstellingen en ambities, en kan ook door meerdere overheden gezamenlijk worden opgesteld om samen doelstellingen te behalen.

Voordelen:

1. Door een gezamenlijk ruimtelijk instrument te maken heb je een extra middel om realisatie van de projecten te garanderen.
2. Door gezamenlijk een Omgevingsprogramma op te stellen wordt iedereen concreet in haar ambities, waardoor er meer duidelijkheid bestaat over het halen van de doelstellingen.

Nadelen:

1. Gemeentes werken op verschillende snelheden, waardoor regionale processen minder goed aansluiten.
2. De RES is geen omgevingsinstrument en wordt ook niet als dusdanig zo benoemd in de Omgevingswet. Wel dient de RES te worden vertaald naar decentraal niveau. D.w.z. dient opgenomen te worden in de Omgevingsvisie. De Omgevingsvisie moet duidelijk de doelstelling vanuit de RES bevatten en het Omgevingsplan daartoe de randvoorwaarden. Wanneer je hier ook nog een programma aan toevoegt, dan zorgt dat alleen maar voor meer werk, terwijl het niet strikt noodzakelijk is.

Aanvullende overwegingen:

1. De RES is een beleidsambitie. De mogelijkheden zijn echter veel groter dan wat er nu in de RES wordt toegezegd. Er zou dus geen beperking moeten zijn om eventueel hoger te gaan dan de ambitie, bijvoorbeeld omdat er zich initiatieven van onderaf aandienen. Met een ambitie kun je hoger (of lager) gaan. Dat wordt wat lastiger in een programma.

⁴ [Hoofdpijnen projectbesluit - Aan de slag met de Omgevingswet](#)

2. Je zou verwachten dat het vaststellen van de RES door de gemeenteraden voldoende moet zijn om afspraken te borgen, zeker gezien het gegeven dat er landelijk en provinciaal wordt meegekeken.
3. De regio kan gemeentes wel periodiek bij elkaar roepen voor voortgangsoverleggen, maar zou niet standaard gesprekspartner moeten zijn voor uitvoering van projecten.
4. Een regionaal programma kan wél behulpzaam zijn wanneer het grootschalige projecten betreft die gemeentegrens overschrijdend zijn.
5. Wanneer je een 'vlekkenkaart' vaststelt met mogelijke locaties voor duurzame opwek, geef je richting voor locaties. Dat gaat al richting een Omgevingsprogramma.

Conclusie:

De RES heeft momenteel geen rol als regionaal Omgevingsprogramma. Uitvoering van de doelstellingen en verankering in lokaal beleid is aan de gemeentes zelf. Regionaal kunnen er wel aanvullende afspraken worden gemaakt over ondersteuning en samenwerking. Deze aanvullende afspraken zouden eventueel in een Uitvoeringsprogramma kunnen worden ondergebracht, net als de werkzaamheden die opgepakt dienen te worden voor de RES 2.0 .

Ruimteclaims

Waar ook rekening mee gehouden dient te worden is het feit dat er veel ruimteclaims worden gedaan. Gemeentes doen onder andere ruimteclaims op het gebied van wonen, bedrijvigheid, verkeer en duurzaamheid. Voor duurzame opwek worden er ook ruimteclaims gedaan. Deze kunnen ook de ruimteclaims van aangrenzende gemeentes beïnvloeden. Ergens moet dus de discussie gevoerd worden om deze claims op elkaar af te stemmen. Immers, windmolens aan de gemeentegrens hebben ook invloed op de inwoners van de andere gemeente. Daarnaast heeft ook landbouw een belangrijke ruimteclaim, en deze moet niet vergeten worden. Regio Foodvalley is immers een belangrijke voedselproductiecluster, waar productieruimte nodig is en blijft.

Op een of andere manier moeten alle lijnen en ruimtevragen op de juiste manier bij elkaar komen. Daar is de regionale ruimtelijke verkenning voor. Deze moet borgen dat we geen postzegeltjeslandschap krijgen, maar regionaal met elkaar kunnen afstemmen over ruimtegebruik. Thema's zoals duurzame opwek en landbouw zouden hier expliciet in meegenomen moeten worden.

Milieueffectrapportage

Wat is milieueffectrapportage?

De milieueffectrapportage (m.e.r.) is een hulpmiddel bij het nemen van (ruimtelijke) besluiten. Door een MER uit te voeren, geef je het milieubelang een volwaardige plek in de besluitvorming. M.e.r is verplicht wanneer besluiten en plannen kunnen leiden tot nadelige effecten voor het milieu. Er zijn twee soorten MER te onderscheiden.

Plan-MER:

Een plan-MER richt zich op een plan, zoals een bestemmingsplan, Omgevingsvisie, Omgevingsplan, etc. Het meet de milieu-effecten van het gehele plan, gebruikmakend van de op dat niveau beschikbare data. Hoe abstracter het plan, hoe abstracter de rapportage.

Project-MER:

Deze richt zich op één specifiek project, ten gunste van de aanvraag van een omgevingsvergunning.

Is de RES MER-plichtig?

Een plan-MER-plicht geldt voor plannen en programma's:

- waarvan de vaststelling is geregeld in wettelijke of bestuursrechtelijke bepalingen;
- waarin het voor de vaststelling van die plannen en programma's bevoegde bestuursorgaan en de procedure voor de openstelling ervan is vastgelegd; en
- die kader vormen voor te nemen besluiten voor projecten waarvoor een mer- (beoordelings)plicht bestaat of waarvoor een passende beoordeling moet worden gemaakt.

De RES is vooralsnog niet plan-MER-plichtig (i.a.w. de Rijksoverheid gaat er niet van uit dat het zo is). Wanneer later blijkt dat de RES toch be-MERd zou moeten worden en dat niet is gebeurd, dan kan dat later tot vertraging leiden, omdat verleende vergunningen dan in beginsel moeten worden ingetrokken en de MER alsnog moet worden uitgevoerd.

Advies Commissie m.e.r.

De commissie m.e.r. komt in een speciaal rapport⁵ met een aantal belangrijke argumenten om de RES zelf te bemerren en dat niet alleen later per project te doen:

1. Verbetering van kwaliteit besluitvorming
2. Snellere uitvoering energieprojecten
3. Inperking onderzoekslast en versimpeling
4. Borging structuur participatie
5. Versterking van alternatievenonderzoek
6. Beperking juridische risico's verbonden aan uitvoering van energieprojecten⁶

Hoewel de keuze om een MER op te stellen voor de RES vooralsnog een bestuurlijke keuze is, adviseert de commissie het instrument al in te zetten bij besluitvorming over de RES.

⁵ Commissie voor de milieueffectrapportage. *Regionale Energiestrategie (RES) en milieueffectrapportage*. 28 oktober 2019, projectnr. 3340.

⁶ Voor een uitgebreide uitleg van deze argument zie Commissie voor de milieueffectrapportage. 'Regionale Energiestrategie (RES) en milieueffectrapportage'. 28 oktober 2019, projectnr. 3340, pp. 3-4.

De discussie

Eenzijds is het uitvoeren van een MER voor de RES niet verplicht, anderzijds wordt het door verschillende partijen wel aangeraden. Hoewel het nuttig kan zijn om een MER voor de RES te doen, zou het alleen moeten gebeuren wanneer daar een duidelijk voordeel aan zit. Dit zou het geval kunnen zijn wanneer de argumenten genoemd door de commissie m.e.r. niet voldoende in het bestaande traject worden meegenomen. Hieronder een korte weergave van de discussie gevoerd in de werkgroep, met de bereikte conclusie, over het wel of niet bemerren van de RES.

Redenen om het wel te doen:

- Een regionale MER maakt het voor projecten makkelijker, omdat er dan minder onderzoekslast is. Alles wat je op hoger niveau kan doen, hoeft niet voor elk afzonderlijk project meer te worden gedaan.
- Het scheelt qua kosten. Als zoekgebieden al zijn aangeduid kun je je beperken tot de locatie zelf.
- Een locatie-MER kan in beeld brengen wat de milieu-effecten zijn voor een heel gebied. Daar kan dan een voorkeurslocatie uit naar voren komen, waar je verwacht dat later minder/geen problemen zullen spelen, waardoor de project-MER en vergunningverlening in een later stadium makkelijker zijn.
- Er spelen ook veel regionale vraagstukken, zoals bijvoorbeeld het verhaal omtrent de wespandief. Door een regionale MER uit te voeren, kun je in beeld brengen wat de effecten voor de hele regio zijn op specifieke thema's en is het onderzoek dus niet gefragmenteerd.
- Voor de RES 1.0 is er al veel informatie verzameld op het gebied van ruimtelijke en natuureffecten. Met een kleine stap extra kun je dit formaliseren in een plan-MER. Mocht er later nog discussie ontstaan of het wel of niet verplicht is om een plan-MER uit te voeren op regioniveau, dan is die hiermee ondervangen.

Redenen om het niet te doen:

- Ruimtelijke en natuureffecten zijn al bekeken bij het bepalen van zoekgebieden. Dit zit al in het RES-proces en kan worden beschreven voor de RES 1.0. Een regionale MER voegt dan niet veel meer toe.
- In de provinciale Omgevingsvisie en verordening zitten al gebieden die uitgesloten zijn van wind. Dit kunnen we al meenemen om inhoudelijke informatie toe te voegen. Locatie onderzoek hoeft dan niet meer te worden gedaan, want dat voegt dan nog weinig toe.
- Een project-MER moet sowieso nog. Er zit veel tijd tussen ambitie en uitvoering van de plannen. Wanneer je de RES bemert, is er grote kans dat informatie verouderd is op moment dat je project uitvoert. Dan moet je al die elementen alsnog meenemen in de project-MER, dus kun je het net zo goed niet doen.
- De locatie van projecten is pas in beeld wanneer je een initiatiefnemer hebt en tot op de meter nauwkeurig weet waar het moet komen. Eerder bemerren dan dat heeft weinig zin
- Een MER voor de RES kan belemmerend werken voor de projecten die al lopen. Het kan vertragend werken.
- Vertaalslag van de RES in de Omgevingsvisie vergt mogelijk ook een m.e.r.-procedure (Plan-MER) op gemeentelijk niveau; er worden immers ruimtelijke keuzes vastgelegd in een planvorm waarover het gemeentebestuur een besluit moet nemen, een besluit dat onder de Omgevingswet ook Plan-MER-plichtig is. Keuzes uit de RES komen daar in terug. Om dan ook nog de RES zelf te bemerren wordt dan dubbelop.
- Daarnaast bestaat het risico dat het een check achteraf wordt, die weinig toevoegt.

Conclusie: Het instrument MER past het beste bij de lokale uitwerking, niet bij de regionale. Lokale project-MER's moeten sowieso gebeuren, dus een regionale MER zou alleen moeten gebeuren wanneer dat echt meerwaarde heeft. Veel van het werk dat er in een regionale MER zou worden gedaan, is echter al gedaan. Die meerwaarde is dus niet aanwezig.

Dat gezegd hebbende sluiten we niet uit dat gezamenlijk onderzoek in de toekomst alsnog meerwaarde heeft voor overkoepelende thema's. Ook zou het mogelijk zijn om samen criteria op te stellen voor het onderzoek dat op locatie wordt gedaan. Daarmee wordt de inhoud en het proces geuniformiseerd.

Waar vooralsnog weinig oog voor is, zijn de landbouweffecten en effecten op beschikbare productieruimte. Het is goed om dit in toekomstig onderzoek en afwegingen mee te nemen.

Meedoen aan een pilot van de commissie MER

Vanuit het NPRES en de commissie MER worden pilots georganiseerd om inzicht te krijgen in de mogelijke bijdrage van milieueffectrapportage in het RES proces. Regio Foodvalley overweegt om mee te doen aan een dergelijke pilot. Vanuit de werkgroep is onze conclusie dat dit alleen handig is wanneer er ook een duidelijke vraagstelling op dit punt hebben. Het traject is namelijk erg arbeidsintensief. Deze duidelijke vraagstelling ligt er momenteel niet, dus het advies luidt om op dit moment niet mee te doen aan een dergelijke pilot.

Inspraak en participatie

Participatie versus inspraak

Het doel van participatie kan verschillen: het kan gaan om het benutten van de kennis en denkracht van inwoners, bedrijven en maatschappelijke organisaties in de planvorming. Of het vergroten van de acceptatie van de noodzaak van de energietransitie of steun voor de maatregelen daarvoor. Tot slot kan het doel zijn ervoor te zorgen dat belanghebbenden mede-eigenaar voelen of zijn van een project. Participatie is erop gericht om inwoners mee te laten praten en denken bij het ontwikkelen van nieuwe plannen en ideeën.

Dit onderscheidt zich van (formele) inspraak. Inspraak geeft inwoners de mogelijkheid om zienswijzen of bezwaren in te dienen over bepaalde plannen/besluiten die vastgesteld gaan worden. Daarbij worden formele procedures gehanteerd die zijn vastgelegd in de Algemene wet bestuursrecht.

Het eerste is een sociaal/maatschappelijk gebeuren, het tweede een formeel/juridisch.

Het proces

In het proces om te komen van concept-RES tot realisatie van concrete projecten, zijn er drie fases te onderscheiden op het gebied van inspraak en participatie.

1. Verkenning: dit betreft het onderzoeken van mogelijkheden, in beeld brengen van ambities en doelen formuleren.
2. Beleid: dit betreft het opstellen van kaders en regels om de realisatie van doelen en ambities mogelijk te maken.
3. Uitvoering: dit betreft de concrete projecten die bijdragen aan de ambities.

Verkenning

De RES Regio Foodvalley is een regionale verkenning. Met betrokken partijen is onderzocht wat we willen bereiken op het gebied van het grootschalig opwekken van duurzame energie en hoe we dat zouden kunnen bereiken. Afzonderlijke overheden brengen hierin ambities in, die zij al eerder verankerd hebben, of nog verankeren in hun ruimtelijk beleid met de daarbij behorende inspraak.

Participatie

In een nog te verschijnen notitie zal worden beschreven wat er is gedaan op het gebied van participatie - zowel lokaal als regionaal - en wat er nog gaat gebeuren. Zo weten belanghebbenden waar en wanneer zij hun stem nog kunnen laten horen, zoals bij verankering in ruimtelijke processen en bij een vergunning, en wat er met de reeds geleverde input is gedaan.

Inspraak

Over de benodigde inspraak op het niveau van de RES verschillen juristen en experts soms van mening. Of zijn zij zelf nog een mening aan het vormen over de materie, zeker omdat de RES als product voor veel juristen nieuw is.

Eenzijds wordt gezegd:

1. Het Verdrag van Aarhus gaat over publieksparticipatie bij plannen, programma's en projecten die gevolgen kunnen hebben voor het milieu, op aspecten zoals milieubelasting, landschappelijke kwaliteit, en natuurbescherming. Voor de RES zou er dus inspraak moeten

zijn die voldoet aan de eisen van het verdrag.⁷ Aangenomen wordt dat inspraak volgens afdeling 3.4 van de Algemene Wet Bestuursrecht hierin toereikend is.

2. De provinciale inspraakverordening is van toepassing op RES 1.0, omdat RES 1.0 voor alle regio's (en dus voor de hele provincie) bouwstenen en afwegingscriteria zal gaan bevatten voor (beleid over) wind en zon.⁸

Anderzijds wordt gezegd:

1. Inspraak is nodig bij het vaststellen van ruimtelijke instrumenten. De RES is een strategische visie en geen ruimtelijk instrument. Immers, er wordt geen concreet beleid met bijbehorende kaders en randvoorwaarden beschreven. Daarom hoeft er geen formele inspraakprocedure te worden gevolgd bij het vaststellen ervan.
2. Formele inspraak vindt plaats op andere momenten in het traject. De RES zelf betreft een verkenning, die nog te weinig concreet is om zienswijzen op in te dienen.

De conclusie van de werkgroep, mede op basis van eerdere discussies, is dat er bij het vaststellen van de RES geen formele inspraakprocedure hoeft te worden gevolgd. Het is geen ruimtelijk instrument en het is nog niet concreet genoeg. Bovendien doorlopen we verschillende participatietrajecten om aan de voorkant gebruik te maken van de kennis, motivaties en ideeën van belanghebbenden.

Beleid

Wanneer de RES is vastgesteld, moet deze worden ingebed in het ruimtelijk beleid van de verschillende overheden. Waar en hoe dat gebeurt, staat beschreven in een eerder hoofdstuk van deze notitie. Op het gebied van participatie en inspraak is er echter nog een aantal aanvullende zaken te melden.

Participatie

Participatie is één van de pijlers van de Omgevingswet, want het is belangrijk om tijdig belangen, meningen en creativiteit op tafel te krijgen. Hiervoor is een aantal regels opgenomen in de Omgevingswet:

1. Voor het Omgevingsplan moet de overheid in een kennisgeving aangeven hoe het participatietraject eruit komt te zien.
2. Voor de Omgevingsvisie, programma, plan en projectbesluit geldt een motiveringsplicht: het bevoegd gezag geeft bij het besluit aan hoe het de omgeving bij de voorbereiding heeft betrokken en wat het met de resultaten heeft gedaan.

Daarnaast zou natuurlijk altijd de insteek moeten zijn om voorin het proces meningen en belangen op tafel te krijgen, vanwege de eerdergenoemde doelen van participatie. De doelstellingen en de ambities van de RES komen zo op gemeentelijk niveau nog een keer terug, wanneer participatie in het kader van de instrumenten van de Omgevingswet (of Wet ruimtelijke ordening) wordt doorlopen.

Inspraak

De uitgebreide voorbereidingsprocedure geldt voor de Omgevingsvisie en het Omgevingsplan. Hiervoor wordt een termijn voor terinzagelegging gehanteerd van 6 weken. Binnen deze termijn kan iedereen een zienswijze inbrengen. In de uitgebreide procedure geldt geen bezwaartermijn. Er bestaat immers de mogelijkheid om zienswijzen tegen het ontwerpbesluit in te brengen.

⁷ Zie: Memo Provincie Gelderland – borgen RES participatie en MER, p.3.

⁸ Idem, p. 4.

Uitvoering

Participatie

Voor de omgevingsvergunning geldt dat de initiatiefnemer in de aanvraag moet aangeven of en hoe er overleg is geweest met belanghebbenden. (NB er mag hier dus aangegeven worden dat er geen overleg is geweest met belanghebbenden!) Wanneer een initiatief afwijkt van de regels van het Omgevingsplan betreft dat een buitenplanse Omgevingsplanactiviteit. Hiervoor kan de gemeenteraad van tevoren aangeven of er een participatieplicht moet gelden. In dat geval moet de initiatiefnemer overleg met belanghebbenden voeren.

In principe wordt aangemoedigd om bij elk individueel project een participatietraject op te zetten.

Inspraak

In principe geldt de algemene voorbereidingsprocedure voor de omgevingsvergunningen. De beslistermijn in deze reguliere procedure is 8 weken. Daarna is er nog bezwaar, beroep en hoger beroep mogelijk. Het bevoegd gezag kan de beslistermijn eenmalig verlengen met 6 weken (artikel 16.64 lid 2 Omgevingswet). Vergunningstrajecten voor projecten voor het grootschalig opwekken van duurzame energie zullen vaak echter opgeschaald worden naar een uitgebreide procedure. Het gaat immers meestal om een activiteit die aanzienlijke gevolgen heeft of kan hebben voor de fysieke leefomgeving, waartegen naar verwachting verschillende belanghebbenden bedenkingen zullen hebben.

Waarschijnlijk zullen de projecten uit de RES tot stand komen via Omgevingsplanactiviteiten (OPA's). Dan kan mogelijk een andere proceduretijd gelden:

- als een aanvraag voor een omgevingsvergunning in het (tijdelijk) Omgevingsplan past geldt de reguliere vergunningsprocedure;
- als een aanvraag in strijd is met het Omgevingsplan heeft het college of de raad de bevoegdheid mee te werken via de OPA (college, al dan niet op basis van een bindend advies van de raad) of wijziging van het Omgevingsplan (raad);
- aanvrager bepaalt keuze OPA of wijziging OP;
- B&W kan bepalen dat afdeling 3.4 Awb wordt toegepast als voldaan is aan de daarvoor geldende criteria (art. 16.65, lid 4 OW). Deze zijn:
 - a. als het gaat om een activiteit die aanzienlijke gevolgen heeft of kan hebben voor de fysieke leefomgeving, en
 - b. waartegen naar verwachting verschillende belanghebbenden bedenkingen zullen hebben

Gelet op deze criteria zullen veel colleges bij grotere RES-initiatieven kiezen voor deze langere proceduretijd.

(Onder de Omgevingswet komt de vergunning van rechtswege niet meer terug. Dit betekent dat als het bestuursorgaan niet binnen de beslistermijn een besluit neemt, er geen omgevingsvergunning van rechtswege kan ontstaan. Wel blijft de mogelijkheid bestaan om het bestuursorgaan in gebreke te stellen en aanspraak te maken op een dwangsom indien het bestuursorgaan vervolgens niet alsnog binnen twee weken beslist.)

Bijlage 1: Praktijkvoorbeelden

Nijkerk – A28

Het project 'Duurzame verbinding' (project A28 genoemd) is erop gericht om tot en met 2023, met een doorkijk naar 2030, een deel van de opgave van de duurzame opwek en energiebesparing in de gemeente Nijkerk te realiseren. Het project A28 bestaat uit:

- Een zoekgebied van (netto) maximaal 40 hectare aan zonnenvelden, westelijk direct langs de A28 en ten zuiden van de Bunschoterweg;
- Een tweetal zoekgebieden langs de A28 waar minimaal 2 windturbines geplaatst worden;
- Het ontwikkelen van zonnepanelen op de geluidwal en reststroken oostelijk langs de A28
- Energiebesparing en zonnepanelen op de bedrijfsdaken in Nijkerk langs de A28

Dit project wil de gemeente samen met de omgeving (bewoners, bedrijven, stakeholders) ontwerpend ontwikkelen. Dat wil de gemeente op een zorgvuldige manier doen. Enerzijds door al direct aan het begin de omgeving intensief te betrekken, anderzijds door telkens de effecten van de activiteiten goed in beeld te brengen en in het ontwikkelproces mee te nemen.

Voor dat laatste is een m.e.r./MER⁹ een interessant instrument dat de gemeente hiervoor graag in het project wil inzetten. Het MER moet de informatie opleveren voor een bestemmings-/Omgevingsplan en de omgevingsvergunning(en) om de duurzame opwek te kunnen realiseren. Onderdeel van dit m.e.r./MER is een passende beoordeling op grond van de Wet Natuurbescherming. Ten aanzien van dit m.e.r./MER zijn Gedeputeerde Staten bevoegd gezag. De besluitvorming kan daarna door het desbetreffende bevoegd gezag genomen worden (de provincie en of de gemeente).

Voor de gemeente staat niet de (wettelijke) plicht ten aanzien van een m.e.r. en of de besluitvorming voorop maar de wens om tot een zorgvuldig en gedragen besluit te komen. Het MER is een hulpmiddel om bij te dragen aan een transparante keuze.

Het doel is te zorgen voor goede, objectieve informatie over de voor- en nadelen van duurzame opwek en de mitigerende en compenserende maatregelen zodat op basis hiervan transparant, navolgbaar en weloverwogen besluiten genomen kunnen worden. De informatie moet zoveel mogelijk recht doen aan de discussie die in onze gemeente rondom duurzame opwek spelen. Het m.e.r./MER kan hiervoor de input of de bouwstenen leveren. Het proces moet ervoor zorgen dat de belangen van belanghebbenden zo goed mogelijk worden meegenomen en afgewogen in de te nemen besluiten. Aan 'de voorkant' van het proces vult de gemeente dit in door via procesparticipatie de omgeving intensief te betrekken in het ontwerpend onderzoek. Aan 'de achterkant' via inspraak op NRD, MER, VKA en uiteindelijk het plan en vergunning.

In principe is sprake van een 'besluitvormingstrechter' waarbij stapsgewijs, van opgave, zoekgebieden naar concrete locaties/invullingen kan worden toegewerkt waarbij de besluitvorming van elke voorafgaande stap een afdoende juridische basis legt voor de volgende stap. Alhoewel er vooruitlopend op dit project op verschillende niveaus besluitvorming heeft plaatsgevonden, is de juridische (procedurele) basis hiervoor (waarschijnlijk) te mager om daarop dit project te kunnen baseren. Daarom moet dit project eerst (met terugwerkende kracht) ook deze basis leggen. Een m.e.r./MER is een interessant instrument om de informatie nodig voor een besluit, gestructureerd en

⁹ Met de afkorting 'm.e.r.' wordt de (wettelijke) procedure (om tot een MER te komen) bedoeld. Met de afkorting 'MER' wordt het Milieueffectrapport (de rapportage zelf) bedoeld.

inzichtelijk aan te leveren. Een m.e.r./MER levert dan ook alleen die informatie aan die nodig is voor dat specifieke besluit.

Barneveld

Aanleiding voor de MER

Barneveld heeft in 2015 in haar energievisie opgenomen 12 tot 24 Mw windenergie te willen realiseren. Om locaties te kunnen identificeren heeft de gemeenteraad in december 2017 besloten tot het opstellen van sectorale structuurvisie voor het thema windenergie. Voorafgaand wilde de Raad een MER en de daaraan verbonden notitie reikwijdte en detailniveau voor de MER vaststellen. De structuurvisie windenergie wordt de basis voor concrete initiatieven op het gebied van windenergie. De raad heeft € 120.000,00 beschikbaar gesteld voor de structuurvisie en MER.

Doel structuurvisie en MER

In het MER wordt de invloed die windturbines kunnen hebben op hun omgeving in de hele gemeente Barneveld onderzocht. Het gaat daarbij om de invloed op de natuur, geluid, slagschaduw, externe veiligheid, de invloed op het landschap, volksgezondheid en de invloed op de economie en het toerisme. Het MER is een soort contramal: daar waar op basis van het uitgevoerd onderzoek geen sprake is van een (wettelijke) belemmering, is in theorie ruimte voor het plaatsen van een of meer windturbines. Er wordt in het MER uitgegaan van windturbines met een ashoogte van 120 meter. In de structuurvisie worden randvoorwaarden opgenomen waaraan concrete initiatieven moeten voldoen. Die randvoorwaarden zullen deels voortvloeien uit relevante wetgeving (b.v. met betrekking tot geluid) en deels bestaan uit beleidskeuzes (b.v. met betrekking tot het landschap). Bij de randvoorwaarden is ook een belangrijk element dat de gemeente de (financiële) voordelen van het plaatsen van windturbines ook (deels) in de gemeente wil laten landen.

Notitie Reikwijdte en detailniveau

Voorafgaand aan het MER wordt een Notitie Reikwijdte en Detailniveau (NRD) opgesteld. Op 14 juni 2018 heeft het college van B&W een plan van aanpak vastgesteld voor het opstellen van de structuurvisie windenergie. Op 2, 3 en 5 juli worden “Brainstormbijeenkomsten” georganiseerd over het thema windenergie in achtereenvolgens Barneveld, Voorthuizen en Kootwijkerbroek. Het doel van die bijeenkomsten was om inwoners, bedrijven en andere belangstellenden bij het proces van de totstandkoming van de structuurvisie windenergie te betrekken. De aanwezigen kregen uitleg over het proces en konden vragen, suggesties en ideeën achterlaten. Deze zijn door medewerkers van de gemeente genoteerd en woordelijk overgenomen in het verslag. Uiteindelijk zijn 129 vragen beantwoord in bijlage 2 van de NRD. Bewoners spreken vooral hun voorkeur uit voor windenergie langs infrastructuur, A1 en A30. Een concept van NRD heeft ter inzage gelegen en is tevens ter advisering voorgelegd aan de landelijke Commissie voor de milieueffectrapportage, buurgemeenten, het Rijksvastgoedbedrijf (o.a. beheerder van defensie terreinen) de provincie Gelderland en de Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland Midden. Op 19 december 2018 wordt de concept NRD voorgelegd aan de Raad die hem op 30 januari 2019 vaststelt.

MER

Begin 2019 kan gestart worden met het MER windenergie. Deze verschijnt in december 2019 en wordt ter informatie voorgelegd aan de raad van 5 februari 2020. Het MER wordt vergezeld van een notitie van het college, waarin zij voorstelt in 5 van de 13 in het MER aangewezen gebieden een zogenaamde winddialoog te organiseren. Dit omdat in het MER zelf geconstateerd wordt dat in gebieden 6 tot en met 13, de oostzijde van de gemeente, belemmeringen zijn als gevolg van natuurbescherming en/of defensie activiteiten. Daarnaast wordt het advies van de commissie MER

gevraagd en opdracht gegeven voor een zogenaamde Beleidsconfrontatie. In dat laatste onderzoek wordt vigerend beleid van EU, Rijk en provincie gelegd naast de uitkomsten van het MER. De Commissie MER vraagt om een aanvulling van het MER, waarin met name wordt gekeken naar de landschappelijke invloed en geluidhinder.

Beleidsconfrontatie

De beleidsconfrontatie en aanvulling op het MER worden 23 september 2020 voorgelegd aan de raad. Conclusie van de beleidsconfrontatie is dat locatie 5, Harselaar ten zuiden van de A1, de meeste positieve beoordelingen kent van alle locaties en “*is daarmee vanuit het beleid de voorkeurslocatie.*”

Voor deze voorkeurslocatie plant het college voor de periode januari Maart 2021 een ‘windgesprek Harselaar’ waarin ondernemers en bewoners wordt gevraagd om samen de mogelijkheden te onderzoeken voor plaatsing van windenergie op en rond Harselaar, ten zuiden van de A1.

Maatschappelijke reacties

Toen in 2017 het plan bekend werd voor drie windturbines bij recreatiegebied Zeumeren, tussen de A1 en Voorthuizen hebben bewoners van Voorthuizen zich georganiseerd in het comité Voorthuizen Windmolens NEE. Zij startten een petitie die door zo’n 4000 mensen wordt ondertekend. Het comité blijft de ontwikkelingen actief volgen hetgeen onder andere te zien is aan de volle tribunes bij de gemeenteraad, elke keer dat windenergie aan de orde is. Bij het verschijnen van het MER windenergie verbreedt de maatschappelijke weerstand zich naar Zwartebroek, Terschuur, Achterveld en de Glind. Op , door de gemeente georganiseerde windsprekuren, komen 250 bewoners af. Er worden tegenwind comités opgericht in Terbroek en rond De Glind. Ook zij verzamelen handtekeningen. Als uiteindelijk de beleidsconfrontatie uitwijst dat alleen Harselaar, ten zuiden van de A1 geschikt blijkt als zoeklocatie luwt de maatschappelijke onrust rond dit thema.

Ede

In het bestuursakkoord dat in 2018 werd gesloten is als ambitie opgenomen het realiseren van maximaal 50 ha zonnevelden en de voorbereiding van 4 grote windmolens. Diverse initiatieven voor grootschalige zonneprojecten zijn inmiddels in voorbereiding. Voor windmoleninitiatieven is Ede in gesprek met de gemeente om te kijken hoe windmolens kunnen worden gerealiseerd. Als meest kansrijke locatie voor deze 4 windmolens zijn de bedrijventerreinen langs de A30 in Ede.

Initiatieven van grootschalige duurzame energie-opwek moeten voldoen aan het beleidskader dat in 2019 door de gemeenteraad beleidskaders is vastgesteld: “*Uitnodigingskader voor initiatieven voor grootschalige wind- en zonne-energieprojecten, de wind en zonwijzer*”. De wind- en zonwijzer is bedoeld als ‘houvast’ bij initiatieven voor duurzame energieopwekking voor initiatiefnemers: inwoners, maatschappelijke organisaties en ondernemers in en buiten Ede. Met behulp van deze wijzer komt Ede de informatie die nodig is om een gemotiveerde, transparante en navolgbare afweging te maken over een concreet initiatief.

De win den zonwijzer geeft niet alleen aan waar initiatieven mogelijk zijn en waar initiatieven aan moeten voldoen. Ook beschrijft het hoe initiatieven voor grootschalige projecten kunnen worden aangedragen en het proces van beoordeling, toetsing en besluitvorming.

De gemeente Ede heeft bij opstelling van de Wind en zonwijzer rekening met de kaders van rijk en provincie bij het geven van toestemming voor het creëren van nieuwe elementen in het landschap voor het opwekken van wind- en zonne-energie. Daarbij is de bescherming van belangen nadrukkelijk

gewogen. Voor grotere initiatieven op het gebied van zonnevelden en windturbines is een planologische procedure nodig waarbij wettelijke normen in acht worden genomen en een lokale afweging plaatsvindt. Vaak is de gemeente in de praktijk bevoegd. De provincie Gelderland heeft in de Omgevingsvisie een kader voor grootschalige zonne-energie en windenergie opgenomen. De daadwerkelijke opwekking van duurzame energie op grote schaal is een opgave voor de gemeente Ede.

De kanskaart van de Provincie Gelderland in haar Omgevingsvisie en de bijbehorende afwegingen zijn verwerkt op de Edese kanskaart voor windenergie. Een windturbine is nooit omgevingsvergunning-vrij en meestal planologisch niet direct toegestaan.

Op het gebied van zonne-energie zijn er vanuit het rijk (nog) geen wettelijke regels. Zonnevelden vragen daarmee een ruimtelijke inpassing waarbij meestal de provincie en gemeente betrokken zijn. Evenals voor windenergie heeft de provincie Gelderland hiervoor een afwegingskader en een kaart met zones opgenomen in de Omgevingsvisie. Ook deze zijn verwerkt in de Edese Wind en zonwijzer.

De gemeente Ede heeft een groot buitengebied met daarin verschillende kleinschalige landschapstypen. Voor inpassing van initiatieven gelden hier de “omgangsvormen” voor het landelijk gebied zoals onder meer toegepast in de Menukaart Regio Food Valley. Bij de beoordeling wordt gekeken naar zorgvuldige landschappelijke inpassing, voorkomen van onaanvaardbare negatieve neveneffecten, het voldoen aan wettelijke normen en de eventuele maatschappelijke tegenprestatie in de vorm van een financiële bijdrage. Voor het proces geldt de aanpak van de omgevingsdialoog.

Bij de afweging van initiatieven voor duurzame opwekking van wind- en zonne-energie gebruikt de gemeente Ede een aantal locatiecriteriën. Deze criteria zijn gebaseerd op het provinciaal beleid (vastgelegd in de Omgevingsvisie Gelderland), aangevuld met gemeentelijk beleid.

De gemeente Ede vindt het belangrijk dat inwoners, bedrijven en andere belanghebbenden mee denken over hoe we meer duurzame energie kunnen opwekken en dat burgers zelf initiatieven ontplooiën. Projecten waarin inwoners meedoen hebben een grotere kans op succes. Bovendien lopen deze projecten in het algemeen positiever en soepeler dan projecten waarbij geen lokale betrokkenheid is. Speciaal voor middelgrote en grote zonnevelden en ‘grote’ windturbines, gebruikt de gemeente Ede de volgende uitgangspunten bij participatie die de initiatiefnemer moet opnemen in een participatieplan:

- Lokaal ondernemerschap
- Communicatie
- Proces participatie omgeving
- Financiële participatie

De kansen en belemmeringen die vanuit beleid en wetgeving worden aangegeven zijn in Ede het vertrekpunt voor de afweging van initiatieven voor opwekking van duurzame energie.

De genoemde kanskaart is het resultaat van een ruimtelijke verkenning op hoofdlijnen.

Kenmerken die specifiek zijn voor bepaalde locaties zijn op deze schaal niet meegenomen. Elke mogelijke ontwikkellocatie heeft zijn eigen kenmerken waardoor een ruimtelijke onderbouwing voor een bepaalde locatie onmisbaar is voor grote windturbines, middelgrote en grote zonnevelden. In deze ruimtelijke onderbouwing moet - behalve de onderbouwing aan wettelijke en beleidskaders - ingegaan te worden op de landschappelijke, stedenbouwkundige, ecologische en cultuurhistorische kwaliteiten van het gebied. Niet alleen de huidige kwaliteiten, maar ook de kwaliteiten na beëindiging van exploitatie in het geval van zonnevelden zijn daarbij belangrijk.

Voor initiatieven van middelgrote en groten zonevelden en grote windmolens van meer dan 15 m hoogte moeten de volgende processtappen worden doorlopen:

1. Initiatieffase

Intake gesprek, inschatting kansrijkheid van het initiatief en eerste communicatie met omgeving.

2. De definitiefase - het schetsplan

In een schetsplan licht de initiatiefnemer toe waarom hij op deze plek duurzame energie wil opwekken, hoe dit plan er op hoofdlijnen uitziet en op welke wijze het plan wordt besproken met de directe omgeving van de locatie. Tijdens het intakegesprek wordt aangegeven waaraan het schetsplan moet voldoen om goed beoordeeld te kunnen worden. Het schetsplan kan worden ingediend bij de Omgevingsdienst de Vallei via www.ede.nl. Op basis van het schetsplan wordt het initiatief op zichzelf en in samenhang met zijn omgeving op hoofdlijnen beoordeeld door het projectteam 'Wind en zon' van de gemeente Ede. Er wordt getoetst aan de wind- en zonnewijzer en relevante wet- en regelgeving. In de reactie staan: eventuele randvoorwaarden en/of aandachtspunten die bij de verdere uitwerking van de plannen in acht genomen moeten worden en welke onderzoeken mogelijk moeten worden uitgevoerd.

3. Ontwerpfase

Op basis van de beoordeling op het schetsplan en het gesprek met de directe omgeving besluit kan de initiatiefnemer plan verder uitwerken. Afhankelijk van de locatie, de complexiteit en het gesprek met de omgeving kan in 1 of meerdere stappen worden toegewerkt naar een definitief ontwerp van het plan. Als het ontwerp akkoord is bevonden wordt overgegaan tot de voorbereidingsfase.

4. De voorbereidingsfase

Het definitieve ontwerp van het plan vormt de basis voor het aanvragen van de omgevingsvergunning en het opstellen van een anterieure overeenkomst tussen initiatiefnemer en de gemeente Ede. Wanneer het plan in de ontwerpfase is goedgekeurd kan een omgevingsvergunning aangevraagd worden. Afhankelijk van het aantal windmolens in het plan en het opgewekte vermogen geldt daarvoor een MER-beoordelingsplicht. Op basis van de informatie die de initiatiefnemer indient stelt de gemeente een ruimtelijke onderbouwing op voor het plan. Deze ruimtelijke onderbouwing zal voor een middelgroot zonneveld door het college beoordeeld worden. Grote zonnevelden en grote windturbines worden zowel door het college als de raad beoordeeld.

Omdat windturbines en zonnevelden een beperkte levensduur hebben, geeft de gemeente voor initiatieven een omgevingsvergunning af voor maximaal 25 jaar. Deze termijn begint na aanvang van de bouwwerkzaamheden. De onderliggende bestemming (bijv. agrarisch) blijft intact na het verlenen van de omgevingsvergunning waarbij wordt afgeweken van het bestemmingsplan.

De anterieure overeenkomst is bedoeld om afspraken vast te leggen tussen de gemeente en de initiatiefnemer. In de overeenkomst worden onder meer zaken vastgelegd over het verhalen van gemeentelijke kosten, lokale compensatie en/of financiële participatie en kwalitatieve aspecten rond de inpassing van een initiatief en de instandhouding in de vorm van onder meer een ecologisch beheerplan daarvan. De overeenkomst wordt aangegaan op het moment dat het college het besluit neemt op de aanvraag voor de omgevingsvergunning.

5. De uitvoeringsfase

Met de vergunning kan de initiatiefnemer SDE+-subsidie aanvragen bij het Rijk en de aansluiting op het elektriciteitsnet regelen met de netbeheerder, waarna het project gerealiseerd kan worden.

Bijlage 2: Leesmateriaal

Werkblad Thema Verankering in de Omgevingswet (bijgevoegd)

Juridische aspecten RES en milieueffectrapportage (bijgevoegd)

Commissie voor de milieueffectrapportage. *Regionale Energiestrategie (RES) en milieueffectrapportage*. 28 oktober 2019, projectnr. 3340. (bijgevoegd)

Over de Omgevingswet:

<https://aandeslagmetdeomgevingswet.nl/regelgeving/procedures/procedure-wijzigen-Omgevingsplan/>

<https://aandeslagmetdeomgevingswet.nl/regelgeving/stelsel-omgevingswet/uitgangspunten-doelen-omgevingswet/>

<https://aandeslagmetdeomgevingswet.nl/regelgeving/procedures/reguliere-uitgebreide-voorbereidingsprocedure/>

<https://aandeslagmetdeomgevingswet.nl/regelgeving/procedures/procedure-wijzigen-Omgevingsplan/>

Uitgebreide voorbereidingsprocedure:

<https://wetten.overheid.nl/jci1.3:c:BWBR0005537&hoofdstuk=3&afdeling=3.4&z=2020-07-01&g=2020-07-01>

Algemene voorbereidingsprocedure:

<https://wetten.overheid.nl/jci1.3:c:BWBR0005537&hoofdstuk=4&titeldeel=4.1&z=2020-07-01&g=2020-07-01>

Bijlage 3: Deelnemers werkgroep

Bestuurlijk trekker: Harke Dijksterhuis (Nijkerk)

Jeroen Blom (Provincie Utrecht)

Gerrit Valkenburg (Valken Company)

Harmen Hardeman (LTO Gelderse Vallei)

Vivian van der Bosch (Regio Foodvalley)

Nicky Boudier (Regio Foodvalley)

Albert Reinders (gemeente Ede)

Wim Bomhof (gemeente Nijkerk)

Erik Zweers (gemeente Nijkerk)

Eugène Kuis (gemeente Nijkerk)

Margreet Koetzier (gemeente Nijkerk)

WORK-IN-PROGRESS

